

Sygn. akt IV U 728/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Wąsowicz

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Ewelina Trojanowska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2018 roku w Częstochowie

sprawy J. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 4 maja 2018 roku Nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. Ś. prawo do emerytury poczynając od dnia 10 maja 2018 r.;

2. zasądza od organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonego J. Ś. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 728/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 maja 2018 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w C., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 17 kwietnia 2018 roku odmówił ubezpieczonemu J. Ś. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz na dzień złożenia wniosku nie ukończył wieku emerytalnego 60 lat.

Organ rentowy nie uwzględnił do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 10 sierpnia 1987 roku do 1 listopada 1987 roku oraz okresu od 1 stycznia 1988 roku do 31 października 1991 roku na stanowisku ślusarz oraz okresu od 1 listopada 1991 roku do 31 lipca 1996 roku na stanowisku przepalacz złomu, ponieważ stanowiska te są niezgodne z resortowym wykazem stanowisk. Organ rentowy podniósł, że pracodawca powołując się na dział II wykazu A poz. 86 pkt 18 nie wskazał, że praca na stanowisku ślusarza przy remoncie suwnic była pracą na wysokości, a powołując się na Dział XIV wykazu A poz. 12 pkt 6 nie podał, że praca na stanowisku przepalacza złomu wykonywana była palnikiem.

W odwołaniu wniesionym do Sądu, ubezpieczony J. Ś. zakwestionował powyższą decyzję wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury od dnia 10 maja 2018 roku; dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków B. G. oraz R. S.; przeprowadzenie dowodu z zaświadczeń załączonych do odwołania tj. zaświadczenia o ukończeniu kursu przez ubezpieczonego i uzyskaniu uprawnień hakowego wydanego przez Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...); zaświadczenia o ukończeniu kursu przez ubezpieczonego i uzyskaniu uprawnień przepalacza gazowego wydanego przez Hutę (...), zaświadczenia o ukończeniu kursu przez ubezpieczonego „Eliminacja i postępowanie z materiałami wybuchowymi niebezpiecznymi przy dostawach złomu metali” wydanego przez Zakład (...) w K.; załączenie akt pracowniczych i akt ubezpieczeniowych ZUS dotyczących ubezpieczonego i przeprowadzenie z nich dowodu na okoliczność charakteru pracy. Wniósł również o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz ubezpieczonego od organu rentowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

J. Ś. urodził się (...).

W dniu 17 kwietnia 2018 roku ubezpieczony J. Ś. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Organ rentowy przyjął, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił: 24 lata, 3 miesiące, 17 dni okresów składkowych, 1 rok, 9 dni okresów nieskładkowych oraz 8 lat, 11 miesięcy, 25 dni okresu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony był zatrudniony w okresie od 10 sierpnia 1987 roku do 30 kwietnia 1997 roku w Zakładzie (...) przy RKS (...) w C..

Odwołujący w powyższym okresie wykonywał prace jako ślusarz suwnic oraz przepalacz złomu. W okresie od 2 listopada 1987 do 31 grudnia 1987 roku ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym. Został wówczas oddelegowany do pracy w (...) Spółdzielni (...) jednakże w tym czasie w dalszym ciągu świadczył pracę na terenie Huty (...) wykonując dotychczasowe obowiązki.

Do jego obowiązków podczas pracy w charakterze ślusarza w szczególności należały prace na wysokościach związane z przeglądem, remontem suwnic oraz usuwaniem awarii na terenie Wydziału S., W. Rur oraz W. Blach. Czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Podczas remontu suwnic, które można było wykonywać tylko na wysokościach pozostałe urządzenia w danym wydziale pracowały.

Dnia 15 lutego 1990 roku ubezpieczony uzyskał uprawnienia przepalacza gazowego do pracy przy przepalaniu złomu wydane przez Hutę (...). Posiadał również konieczne uprawnienia do pracy na wysokościach oraz uprawnienia hakowego wydane dnia 5 grudnia 1989 roku przez Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...).

Ubezpieczony, w związku ze zwiększeniem przez Hutę (...) zapotrzebowania na przeróbkę złomu stalowego, został skierowany do pracy w charakterze przepalacza złomu, gdzie od dnia 1 listopada 1991 roku wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do jego głównych obowiązków należało gazowe przepalanie złomu (elementy wielkogabarytowe) w Wydziale S., musiał mieć też uprawnienia hakowego do współpracy z suwnicowym, który dostarczał złom na stanowisko przepalania.

Przez cały okres pracy w Zakładzie (...) ubezpieczony otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

(vide: akta rentowe, akta osobowe ubezpieczonego, zeznania świadków B. G. k.37, R. S. k.36v. – 37 wyjaśnienia ubezpieczonego słuchanego w charakterze strony k.37v.).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

Od dnia 1 stycznia 2013 roku wykreślony został obowiązek rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Jak stanowi art. 27 powyższej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

W myśl zaś art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2). Wiek emerytalny, o którym mowa wyżej, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wykonującym pracę w warunkach szczególnych przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych z uwzględnieniem art. 32 ust. 4a (art. 32 ust. 4). Art. 32 ust. 4a utracił moc z dniem 24 czerwca 2004 roku na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku (Dz. U. Nr 144, poz. 1530), z powodu niezgodności z art. 2 i 32 Konstytucji RP. Co należy rozumieć przez przepisy dotychczasowe zostało wyjaśnione w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku III ZP 30/01 (OSNP 2002/10, poz. 243). Według Sądu Najwyższego przez „przepisy dotychczasowe” należy rozumieć niektóre normy rozporządzenia, jednakże nie całość przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §1 ust. 1 wyżej wskazanego aktu prawnego rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów

centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalali w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B (§ 1 ust. 2). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy te, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 wyżej powołanego rozporządzenia).

Przepisy § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia, zgodnie z powołanym wyżej orzeczeniem Sądu Najwyższego nie należą do „przepisów dotychczasowych”, bowiem nie normują materii wskazanej w art. 32 ust. 4 powołanej ustawy, czyli nie określają ani wieku emerytalnego, ani rodzajów i stanowisk pracy, ani warunków przechodzenia na emeryturę. Stanowisko Sądu Najwyższego znalazło również potwierdzenie w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku.

Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§3 rozporządzenia). Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1)osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§4 powołanego wyżej rozporządzenia).

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25-letnim stażem emerytalnym. Sporne pozostało natomiast ustalenie, czy na ten dzień wykazał on wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Okresy pracy w warunkach szczególnych wskazane w powołanym wyżej rozporządzeniu w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach mogą być wykazywane przez zainteresowanego, przed Sądem wszelkimi środkami dowodowymi, a przewidzianymi przez kodeks postępowania cywilnego, a w szczególności dokumentami z osobowych akt pracowniczych, zeznaniami świadków, przesłuchaniem stron. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków przed organem rentowym nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku - III UZP 5/85 LEX nr 14635, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku - III UZP48/84LEX nr 14630 uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku - III UZP 6/84 LEX nr 14625).

W obecnym stanie prawnym zarządzenia resortowe zawierające uściślenia dokonane w innym okresie przez właściwych ministrów, polegające na ustaleniu wykazów stanowisk, powołane w świadectwach wykonywania prac w warunkach szczególnych zakwestionowanych przez organ rentowy nie mają wartości normatywnych, lecz jedynie informacyjną. „W państwie prawnym nie jest dopuszczalne zamieszczanie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym upoważnienia do podejmowania określonych działań przez inny podmiot i wyposażanie go w kompetencje wykonawcze. W świetle Konstytucji z 1997 roku rozporządzenie jako akt wykonawczy oparty na ustawie nie może zawierać subdelegacji. W konsekwencji, przedmiotem wykładni są wyłącznie przepisy ustawy i wydane na jej podstawie akty wykonawcze [...]. W rezultacie zatem o spełnieniu przesłanki "praca w szczególnych warunkach" przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach "A" i "B" do rozporządzenia z 7.II.1983 r., które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego, niezależnie od tego, w jakim zakładzie praca taka była (lub jest) wykonywana.” (por. glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 III RN 25/99 T. Bińczyckiej-Majewskiej OSP 2002/4/48 t. 2).

Zdaniem Sądu ubezpieczony wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych przez wymagany okres 15 lat, gdyż pracował również w takich warunkach w spornym okresie tj. od dnia 10 sierpnia 1987 roku do dnia 31 lipca 1996 roku (z wyłączeniem urlopu bezpłatnego od 1 listopada do 31 grudnia 1987 roku) w Zakładzie (...). Ubezpieczony pracując na stanowisku ślusarza do 31 października 1991 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na wysokości związane z przeglądem, remontem suwnic oraz usuwaniem awarii na terenie Wydziału S., W. Rur oraz W. Blach, czyli wykonywał pracę przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz remontowe na oddziałach będących w ruchu, czyli prace przy obsłudze suwnic w wydziale walcowni - wymienione w dziale XIV poz. 25 i w dziale III poz. 11- 14 oraz poz. 86 powołanego wyżej rozporządzenia.

Pracując na stanowisku przepalacza gazowego ubezpieczony na stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w dziale XIV poz. 12 wykazu A powołanego wyżej rozporządzenia.

Mając na uwadze wszystkie podniesione wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego od dnia 10 maja 2018 roku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.